

Söögid ja joogid.

1. Kas on last imetatud lehmasarvest ja lutuna sellele peale tõmmatud lehm-nisa? Kuidas viimast puhastati ja alal hoiti? Kui kaua üks nisa vastu pidas? Mitu korda nisa uuendati, enne kui laps kruusist jooma hakkas? Kas nisa tarvitati ka klaasist pudeliga kummist lutu asemel? Millal kadusid tarvitamiselt sarv ja nisa või tarvitatakse neid praegugi veel?
2. Söökide järjekord pulmas? Missugust rooga anti viimasel pulmapäeval viimasena lauale, pulmalistele teadmiseks, et aeg on lahkuda: klimbisupp, õllesupp (*peestis*), kapsad, (*kaapustad*) ja nende kohalikud nimetused?
3. Söökide järjekord matustel (peietel)? varrudel?
4. Loendada metsast ja põllult korjatud maitseained (münt, köömned, naistepuna jne.). Nimetada missugustele roogadele neid lisandati. Kas tarvitati värskelt või hoiti talveks kuivatatult? Kas kotikestes või klaasides? Kas tagavara uuendati iga aasta ja millal igat eri taime korjati?
5. Missuguseid kodumaa taimi tarvitatakse tee keetmiseks? Kas arstirohuna ja missuguseid, mis haiguse vastu või igapäevaseks tarvitamiseks ja missuguseid nimelt? Kas kuivatatud lehti, õisi, juuri jne. keedetakse või valatakse ainult üle keeva veega? Kas juuakse nn. hiinateed? millal teejoomine esines esimest korda? millal see sai üldiseks? Kas juuakse hommikul või õhtul?
6. Millest valmistatakse kohvi kodusel teel?

- Viljatera liikide, linnaste vahekord? Kuidas neid peenendatakse (kohviveskil, uhmris jne.)? Munast ja koorest või muust aimest? (Täpseid kirjeldusi.) Millal kohvijoomine esines esimest korda? Millal see sai üldiseks? mis päevaajal juuakse?
7. Missugust köögi- ja juurvilja kasvatati vanasti omas aias või põllul? Missugust praegu?
 8. Kas lastele anti värsket aed- või juurvilja toorelt süüa, mis nimelt?
 9. Kas lastele anti kompveki asemel närida kuivi herneid või midagi muud? Kas praegu ka?
 10. Kust vanasti saadi pärmi? Kas tuntakse vedelat õllepäarmi ja kas seda nimetati *pu-delipärmiks*? Kust seda osteti ja kuidas hoiti? Kas tuntakse selle pärmikuivatamist takkude küljes, mis enne tarvitamist leotati?
 11. Kas esineb ahjus küpsetamist ja keetmist? Mis roogade (peale leiva ja saia)? Kas vanasti rehetoa, hiljemini toa- ja leivaahjus? Kas maal on praegu levinud praeahi pliidi all?
 12. Kas ahju põrandal on küpsetatud kartuleid, kaale, peete? Kuidas neid söödi (liha kõrvale, võiga)?
 13. Kas mäletatakse, et vanasti searasva on alal hoitud toorelt ja tarvitatud vankri rataste määrdeks, aga mitte toiduks? Millal see komme viimati esines? Kas praegugi hoitakse suuremat hulka rasva toorelt, kas tambitult ja milles?
 14. Milleks tarvitati vanasti ja tarvitatakse praegu lamba- ja veiserasva (toiduks, seebiks, küünlavalamiseks jne.)?
 15. Mis sisaldas kooli- ja leerilaste leivakott vanasti ja mis praegu? Täpne

- loend. Mitu korda päevas söödi ja mis joodi? Mis külmalt ja mis soojaalt?
16. Kas on viidud kirikuõpetajale, köstrile, koolmeistrile või lugijale toidupoolist meelehääks? Mis puhul? mis nimelt (vorsti, liha, tapetud kana, mune, võid, kala)? Mis toorelt, mis keedetult või küpsetatult?
 17. Kas on praegu veel moeks külla minnes viia kaasa kosti? Kellele ja mis puhkudel (pulma, matuse jne. puhul)? Mida viidi vana-nasti, mida praegu? Mis antakse vastutasuna kostitoojale külast lahkudes kaasa? Kas pereisa või -ema linnast, laadalt tulles tõi kosti kaasa, kellele ja mida?

Köögi- ja sööginõud.

18. Millal tulid tarvitusele pannid? Kumb varem, kas nelinurksed ahjus, või ümmargused pliidil tarvitavad? Kas tarvitatakse varreta ümmargust panni pliidil või ahjus küpsetamiseks ja sellega koos panninäpitsat?
19. Missuguseid keedunõusid tarvitati vana-nasti või tarvitatakse praegu ahjus keetmiseks ja küpsetamiseks? Mis abinõu tarvitati nende sisselükkamiseks või väljatõmbamiseks? Kohalikud nimetused ja materjal, millest nõud valmistatud.
20. Millal savist kausid ja plekist või rauast (emaileeritud) anumad hakkasid välja tõrjuma puunõusid? Mis järjekorras? (loendada neid eraldi). Missugused puunõud, mis toitude jaoks on praegugi tarvitusel?
21. Kas oma perega süüakse ühisesest nõust? Missuguseid roogasid (leent, putru, haput piima jne.)? Mitu inimest sa-

mast kausist? Kas valitseb kindel kord, kes pereliikmeist saavad ühise kausi (peremees ja perenaine, lapsed, sulane ja tüdruk jne.)? Kes neist võtab esimese suutäie?

22. Kuidas kaetakse laud, kui tuleb juhuslik külaline või võõras? Kuidas pidudel?

23. Millal tarvitatakse eri taldrikuid igale üksikule lauas?

24. Kas esineb suurätte? igale üksikule või ühiseid? Kuidas pühitakse suud peale söömist? Kas söögilaud on katmata, valgeks küüritud või värvitud laud? Millal see kaetakse valge linaga (vahariidega)?

25. Millal ilmusid esimesed valged kivi-nõud (taldrikud, liuad, tirinad jne.)? Millal tassid, kruusid, klaasid, piimakannud? Kas neid tarvitati iga päev? Mis tarvitati enne nende ilmumist?

26. Mis anumas keedeti või keedetakse kohvi (plekist masin, pada, katel jne.)? Mis nõudest joodi kohvi? Kas kohvi helbiti lusikaga kausist? Kuidas saab eraldada kohvipaksu (kohvikott, külm vesi, kalasoomused jne.)?

27. Kas tarvitatakse samovari? Mis ajast saadik? Kas iga päev või mis juhtudel? Missuguses anumas veel keedetakse teed, s. o. missuguses teevett ja missuguses lastakse tõmmata teelehtedel? Kas tarvitatakse teekannu soendajat (katet), teesõela jne?

28. Köögi- ja sööginõude korras hoid? Millega ja kui tihti puhastatakse ja küüritakse neid? Kus hoitakse? (loendada eraldi puust, kivist, metallist, klaasist jne. nõud).

H. K.

Teated palutakse saata (aadresslehte kasutades margita) Eesti Rahva Muuseumi, Tartu, Raadi.